

מסורת הש"ס עם הוספות

(א) [עירובין י' וס"ג], (ב) כמוכח דף לג:, (ג) [כדלחא גזדרס מל:], (ד) סוף מס' זבים, (ה) וע"ע תוס' כתובות לב: ד"ה שלא.

סמל של חג החנוכה

הגהות הב"ח

(א) גמ' המראה והא מינעיל: (ב) ורב דאמר כר' יוחנן: (ג) רש"י ד"ה והא כו' אלא פריך לאוקימנא: (ד) תוס' ד"ה אמר וכו' במקומו ואינו ניכר: (ה) ד"ה מניא וכו' טמא דאע"פ דהורו צעיניהו וכו' מ"מ הכבר אינה מקבלת: (ו) ד"ה לוקן וכו' פי' רש"י מקרא: (ז) בא"ד מכות מביאו לידי תשלומין כלומר אינו נריך:

סמל של חג החנוכה

ליקוטי רש"י

שֵׁשֶׁה לִּזְמַן חֶסֶר קוֹרְטוּב שְׁנַפֵּל לְתוֹכָן קוֹרְטוּב חֶסֶב. שְׁאִינו דומה את מראה המים. ומראיהן כמראה מים. כיון דליכא שיעורא צמיא לא פסלי דרצנן תרמי צעו שיעורא וחזומא. הבב"ח הו"ך אחר המראה. דכי היכי דאולת צרישא צמר חזומא ואמרת לא פסלוהו סיפא נמי זיל צמר חזומא ואימא פסלוהו [חולין כו.]. אמר רב יוסף א"א שמינעא א"י הא שבעתתא. דרב יוסף תלמידו דרב יהודה שהוא תלמיד של רב ושמואל ומהל רב יוסף ונעקר תלמודו וכשהיה שומע מימרא דרב ושמואל ואינו נוכח לאותה שמועה מתמיה ולא תלמידו של רב יהודה אני ולא אמר לי שמועה זו ואצ"י תלמידו מוזכרו. אמר א"ה אב"י את אמרת א"י. קודם חליין [נדה לט.]. ש"א השם המביאו לידי מכות בוי. המקרא המציאו לידי מלקות אינו מציאו לתשלומין מלקות מלא חענה תשלומין מכאשר זמם וכיון דשני שמות הן חייב על שניהם [כתובות לב.].

סמל של חג החנוכה

תורה אור השלם (א) לא תרצח לא תנאף לא תגנב לא תענה ברגעך עד ששקר ^[שמות כ, יג] **(ב)** ועֲשִׂיתֶם לוֹ פֶּאֶשֶׁר זָמֵם רָעוּשׁוֹת לְאֶחָיו וּבְגֵרַת הָרֶעַךְ מִקֶּרְבֶּךָ ^[דברים יב, יט]

סמל של חג החנוכה

הגהות וצינונים

[א] ג"א א"ן [גליין]: [ב] "חיישינן (ובדפוס ריניציאה "אי אפשר") לשלשה לוגין שאובין שלא יהו במקום אחד" מהר"ם ל"ג (לגירסת

כיצד העדים

חסר קורטוב. גרסינן הכא צרישא וצסיפא: א"א בפל'הו. משום דחסרו קורטוב אצל אי הוו מעיקרא שלשת לוגין שלמים ונפל לתוכן קורטוב יין ומראהן כמראה יין פסלוהו והא דתני רבי חייא הורידו את המקוה כי האי תנא סצירא ליה: א"א בפל'הו. טעמא דסיפא נמי משום דחסר קורטוב הוי וגצי

יין נמי הוי מצי למיתני כי האי גוונא

צרישא וניתנינהו צחדא צצא הכי שלשת לוגין מים חסר קורטוב שנפל לתוכן קורטוב יין או חלב צין שמראיהן כמראה מים צין שמראיהן כמראה יין לא פסלוהו אלא כי אורחא דמילתא קתני להו שהיין שהוא אדום הופך את המים ממראיהן אצל החלב אין דרכו להפוך את מראיתו: הבב"ח הו"ך אחר המראה. וגצי יין אפילו דמראיהן כמראה יין לא פסלוהו ורצ כותיה סצר ליה וגצי חלב אע"ג דמעיקרא חסר קורטוב הוו משלים להו חלב: והא מיבעיא בעי א"ה בוי.

אהא (א) פרכין לאוקימנא לרב כרצי יוחנן בן נורי ולא כרצנן: דבעי רב פפא. רצ דאמר לעיל לא פסלוהו היכי תני מי תני חסר קורטוב צרישא ואי הוו שלמים פסלו ודלא כרצ ואיהו דאמר כר' יוחנן או דלמא רב לא תני צרישא חסר קורטוב ואמרה למילתיה דלעיל אפילו כרצנן דרצנן תרוייהו צעו שיעורא וחזומא ורצ דאמר כדברי הכל דכולי עלמא חזומא מיהת צעינן: ארבא פשיטא א"ה. דרב תני חסר קורטוב צרישא דלא צעי תנא קמא אלא שיעורא ורצ דקפיד נמי אחזומא כר' יוחנן בן נורי אמרה למילתיה: אמר רב יוסף א"א שמינעא א"י הא שבעתא. תלמידו של רב יהודה אני ולא שמעתי מפיו שמועה זו דאמרן לעיל צסמיה ג' לוגין מים שנפל לתוכן כו': א"א אב"י בוי. רב יוסף חלה ושכח תלמודו^[ז] והיה אצ"י מוזכרו מה שקיצל הימנו: ואת אמרת גיהאין. כששנית משנה זו אמרת לנו עליה היא מימרא דרב יהודה אמר רב ופירשת לנו דרב לא הוה תני חסר קורטוב צרישא ואמר למילתיה לדברי הכל: הובב"ש שם. צאותו מקום: א"א עלתה לו טבילה. שמא כל מים שהיו צוצית עומדים יחד ושמא צא זה ראשו ורצו צמים

שאובין וזה אחד מן הפוסלין את התרומה^[ח]: אי אפשר לשלשת לוגין בוי. לא גרסינן דהא ודאי אפשר אלא חיישינן לשמא וסיפא דמילתא מוכחא דמשום שמא הוא דאמרינן לקמן טעמא משום דמוקמינן גצרא אחזקיה: תניא גמי הכי. דחיישינן ציס הגדול למשקין הנופלין צו שהם עומדים צמקומם: חבית של יין. גרסינן צצרייתא והכי גרסינן צתוספתא (דמקואות פ"ה): ובן כבד של תרומה שנפ"ל שם.

אחר שטבל זה ועלה: טבא. שמא היין עומד צמקומו ונטמא מחמת האדם וחזר וטימא את הככר: מצי ובן. פשיטא כיון דחיישת לשמא היין עומד צמקומו איכא למיחש שנטמא הככר: מהו דתימא. אף על גב דלגצי טבילה חיישינן לגצי ככר לא חיישינן דהא מילתא ספיקא היא אי קאי יין צדוכתיה אי לא וגצי גצרא הוא דאמרינן לא עלתה לו טבילה אוקי גצרא אחזקיה והוא^[ט] טמא היה וצטבילת ספק אתה צא לטהרו אל תטהרנו מספק והכא אוקי תרומה אחזקה והיא צצוקת טהורה קיימא קמ"ל: **בתנ"י** ש"א השם המחייבו מלקות מחייבו תשלומין. מלקות משום לא תענה ותשלומין משום כאשר זמם: השם. המקרא: **ב"ה המשלם אינו לוקה**. דכתיב כדי רשעתו משום רשעה אחת אתה מחייצו ואי אתה מחייצו משום שתי רשעיות וצמסכת כתובות (דף לב:): מקשינן ונימא כל הלוקה אינו משלם וילקו כל הזוממין ולא ישלמו ומשנינן צפירוש רצתה תורה עדים זוממין לתשלומין וילף לה התם: אין לוקין אלא ארבעים. משום כאשר זמם אצל משום לא תענה לא לקי כדמפרש צגמרא: **גב'**

רש"י ותוס' הגורסים כאן יין). ויש מוחקים תיבת "שאובין" (בית פנחס, חות יאיר סי' קי), או "לשלשה לוגין שאובין" (חות יאיר שם, רש"ש): [ג] והוא בחזקת טמא רש"ל [גליין]: [ד] צ"ל טריף [גליין] הגה זו נוספה בש"ס וילנא. ובתוס' שאנץ דהשקה בעלמא עביר דלהו: [ה] גיר' רש"א [גליין]: [ו] צ"ל **תניא** (רש"ש): [ז] צ"ל **בשור המועד** (ערליץ) ובמראה כהן הגיה **בשור ובור**, ולדבריו צ"ל בסמוך וכתוב **שם דישלם** (וכ"ה בהאזה"מ):

כיצד ראשון

פרק ראשון

מכות

ד.

אמר רב יהודה אמר רב חבית מלאה מים. כך גיר' הקונטרס וקאמר לא עלתה לו טבילה משום מים שאובין ולא נראה

דהא מדשוי להו השקה כמחוצרים לטהרם מטומאה הוא הדין לענין טבילה נמי ועוד דאמרינן צצילה (דף יח: ושם) מטבילין כלי על גצי

מימיו לטהרו והיכי סלקא ליה טבילה

לגו מנא הא המים צצחוכו שאובין ולא מייערצי וצהשקה צעלמא עדיף^[י] להו אלא ודאי נעשין מחוצרין גם לענין טבילה לכך נראה דגרסינן צמילתיה דרב יהודה צצית מלאה יין ולכך לא עלתה לו טבילה דמי הים קוו וקיימי ושמא עדיין הוא צצור ועומד צמקומו (ד) ואיסור ניכר וטובל ציין אצל נהרס צעלמא לא דודאי מתערב צמים ואז לא היה צעין ועלתה לו טבילה ומיירי ציין לצן שאינו משנה מראית המים דאי ציין אדום ניחוי אס שניה מראית המים אס לא: **תניא** גמי הכי חבית מלאה יין. וגס רש"י לא גריס הכא מים כי אס יין דאס לא כן מאי קאמר וכן ככר של תרומה שנפל לשם טמא (ה) והא [אפי"ל] צעינייהו ולא נתערצו מ"מ אינה מקבלת טומאה (וטערה) [דטהרו] צהשקה דהרי הס מחוצרין למקוה והכי תנן^[י] צצילה (דף יח:): מטבילין כלי ע"ג מימיו לטהרו:

לוקין ומשלמין שלא השם המביאן לידי מכות מביאן לידי תשלומין. פי' (י) מקרא דמצאן לידי מכות דהיינו מלא תענה אינו מציאן לידי תשלומין אלא מקרא ועשיתם לו כאשר זמם ומש"ה לוקה ומשלם לוקה ומשלם וקשה הא אמרי' צהשוכר את הפועלים (צ"מ דף נא. ושם) החוסס פי פרה לדוש צה לוקה ומשלם אע"ג דליכא אלא חד לאו דלא תחסוס לכך פירש ה"ר מאיר מצורגוני דה"ק שלא השם המציאן לידי מכות (י) אינו כריך להציאן לידי תשלומין דתשלומין לא צעו אזהרה דאי צעו אזהרה ודאי לא לקי דלא למלקות אתה כי אס לתשלומין כדאמרינן (לקמן דף יג:): לאו שניתן לאזהרת מיתת צ"ד אין לוקין עליו אלא לא צעו אזהרה דליכא אזהרה צצן ועין^[י] וכתיב שלם ישלם צלא אזהרה הלכך לא תענה למלקות אתה וכן צהך דלא תחסוס ע"כ

דאזהרה דלא תחסוס לא אחיא אלא למלקות דתשלומין ממילא נפקא דכיון דאינו רשאי לחסוס דין הוא שישלם מה שרצויה לאכול צאותה שעה דליכא למימר דאזהרה אתה לממון ולא למלקות דאס כן לכחצ קרא צלשון עשה האכל שור צדישו ושמענא שפיר דאס לא האכיל חייצ אלא ע"כ אזהרה כי אתה למלקות אתה^[י]: צשלמא

דאזהרה האדם וחזר וטימא את הככר: מצי ובן. פשיטא חשק שלמה על ר"ח א) וכן פי' כל המפרשים דמתני' ועי' תוס' רע"ק שם ועי' צמוס' ש"נ כאן: (ב) נראה שטון רצינו צזה דאין הלכין אחר המראה רק צנפל לתוכן יין דלחיא כד"ה אצל צסיפא קי"ל כח"ק דאין הלכין אחר המראה וכן פסקו הפוסקים: (ג) עי' רעצ"א: (ד) עיין צחי' הרצ"ן שכתב וכן ר"ח צציא זו וחוספתא כלא צלשנה וכו' אלא שאין זה מחזור צעני וכו': מוציא

מאיר. פי' לוקין שעברו על לא תענה ומשלמין מדכתיב ועשיתם לו כאשר זמם. וחכ"א **כל המשלם אינו לוקה. חשק שלמה על ר"ח** א) וכן פי' כל המפרשים דמתני' ועי' תוס' רע"ק שם ועי' צמוס' ש"נ כאן: (ב) נראה שטון רצינו צזה דאין הלכין אחר המראה רק צנפל לתוכן יין דלחיא כד"ה אצל צסיפא קי"ל כח"ק דאין הלכין אחר המראה וכן פסקו הפוסקים: (ג) עי' רעצ"א: (ד) עיין צחי' הרצ"ן שכתב וכן ר"ח צציא זו וחוספתא כלא צלשנה וכו' אלא שאין זה מחזור צעני וכו':

עין מושפט
גר מצוה

כד א ב מיי' פ"ז מהל'
מקואות הלכה יא
סמוג עשין רמח טו"ש ע"ד
סי' רא סעיף כג:

כד ג מיי' שס הל' ח [ג"ל
פ"ו הל"ן] סמוג שס:

כד [ג] [שס]:

כז ד מיי' פי"ח מהל'
עדות הל' א ופי"ח
מהלכות סנהדרין הלכה ז
טח"מ סי' לח:

כז ה מיי' פי"ח מהל'
עדות הל' א סמוג עשין
קי':

סמל של חג החנוכה

רבינו חננאל

[חסר קורטוב] מים שנפל לתוכן קורטוב יין ומראיהן כמראה היין ונפלו למקוה לא פסלוהו. ג' לוגין חסר קורטוב ונפל לתוכן קורטוב חלב והרי מראיהן כמראה מים ונפלו למקוה לא פסלוהו ור' יוחנן בן נורי אמר הכל הולך אחר הנראה: ואקשינן איני דפשטה רב כר' יוחנן בן נורי ור' חייא כרבנן והא רב פפא מיבעיא הוה בעי לה ברישא דמתני' הכי תני לה ג' לוגין מים חסר קורטוב ונפל לתוכן קורטוב יין לא פסלו המקוה הא ג' לוגין מים שנפל לתוכן קורטוב יין פסלי המקוה ור' יוחנן בן נורי אומר הכל הולך אחר הנראה וכיון שמראיהן כמראה יין אע"פ שנפל לתוך ג' לוגין לא פסלו המקוה ורב דאמר כר' יוחנן בן נורי או דלמא רב מתניתין ג' לוגין שנפל לתוכן קורטוב יין לא פסלו המקוה תני לה ורב דאמר כר' יוחנן בן נורי בחלב הוא דפליג ואסיפא דקתני ג' לוגין חסר קורטוב הוא דפליג אבל ארישא מודה. ואמרינן רב פפא הוא דמיבעיא ליה אבל רבא פשיטא ליה. וראינו משניות מדוקדקות שאין כתוב בהן ברישא דמתניתין חסר קורטוב (א) וקיימא לן כרב לדברי הכל (ב). קורטוב מפורש בהמוכר את הספינה (דף צ). שהוא חלק א' מח' בשמינית: רב יוסף כשחלה איעקר ליה תלמודיה ושכח ממנו לפיכך היה אומר לא שמיצא לי הא שמעתא וכן מפורש בנדרים: אמר רב חבית מליאה מים שנפל לים הגדול הטובל באותו מקום לא עלתה לו טבילה לפי שאי אפשר (ג) לגי' לוגין מים שלא יהיו במקום אחד. ותניא כוותיה. ודווקא בים הגדול דקור וקיימי מיא אבל בנהרות דמשכי לא. **תניא בתוספתא** (ד חבית שנשברה בים ומרא' אותו מקום כמרא' יין הטובל באותו מקום לא עלתה לו טבילה ולא עוד אפילו נפל שם ככר של תרומה טמא: מתני' מעידנו באיש פלוני שחייב לחבירו מאתים זה ונמצאו זוממין לוקין ומשלמין דברי ר'

מאיר. פי' לוקין שעברו על לא תענה ומשלמין מדכתיב ועשיתם לו כאשר זמם. וחכ"א **כל המשלם אינו לוקה. חשק שלמה על ר"ח** א) וכן פי' כל המפרשים דמתני' ועי' תוס' רע"ק שם ועי' צמוס' ש"נ כאן: (ב) נראה שטון רצינו צזה דאין הלכין אחר המראה רק צנפל לתוכן יין דלחיא כד"ה אצל צסיפא קי"ל כח"ק דאין הלכין אחר המראה וכן פסקו הפוסקים: (ג) עי' רעצ"א: (ד) עיין צחי' הרצ"ן שכתב וכן ר"ח צציא זו וחוספתא כלא צלשנה וכו' אלא שאין זה מחזור צעני וכו':